

Abstrakt

Východiska: Kofein je celospolečensky užívaná stimulační látka, která v běžném dávkování u zdravých jedinců není nebezpečná. Pacienti s poruchami příjmu potravy kofein nadužívají a jeho nadměrný příjem může zvyšovat rizika jak somatických, tak duševních komplikací.

Cíle: Hlavním cílem práce bylo podat komplexní přehled literatury o zdrojích a účincích kofeinu a analyzovat specifické aspekty užívání kofeinu u psychiatrické populace s poruchami příjmu potravy. Práce se zaměřuje především na motivaci k užívání u jednotlivých poruch příjmu potravy a na vliv na fyzické i duševní zdraví. Druhým cílem bylo diskutovat o možném klinickém ukotvení tématu a navrhnout zdravotníkům konkrétní nástroj pro screening užívání kofeinových výrobků a implikaci dané problematiky do léčby této specifické skupiny.

Metody: Práce je vedena teoretickou formou rešerše současného stavu literatury a výzkumu z odborných zdrojů. Na základě získaných informací byl vytvořen návrh dotazníku hodnotící spotřebu kofeinu a důvody k jeho užívání u pacientů s poruchami příjmu potravy.

Výsledky: Z analýzy literatury vyplývá, že psychiatričtí pacienti často zneužívají výrobky s obsahem kofeinu, u osob s poruchami příjmu potravy je hlavním důvodem k užití potlačení chuti k jídlu a zahnání hladu, zvýšení bdělosti a dodání energie bez kalorií. Výsledkem práce je také navržený dotazník.

Závěr: Práce je uceleným systematickým přehledem účinků kofeinu nejen u pacientů s poruchami příjmu potravy. Přehled může pomoci lepšímu porozumění motivacím pacientů k užívání kofeinu a tím předcházet nežádoucím účinkům a zdravotním komplikacím. Byly navrženy dotazníky pro práci s pacienty a praktické metody k zavedení individuálních opatření do léčby, jejichž funkčnost je však potřeba dále ověřit v klinické praxi.

Klíčová slova: Kofein, Poruchy příjmu potravy, Káva, Čaj, Energetické nápoje, Screening